

ОЦІНКА ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Ніка Христина Валеріївна

Студентка 1-го курсу магістерського рівня
факультету економіки та управління
Одеський державний аграрний університет

Петренко Ольга Павлівна

к.е.н., доцент кафедри економічної теорії і економіки підприємства
м. Одеса, Україна

Вступ. Однією із найважливіших характеристик діяльності підприємства є його ділова активність. Термін "ділова активність" почав використовуватися у літературі порівняно недавно, що спричинено запровадженням досить відомих у різних країнах світу методик аналізу фінансової звітності на основі системи аналітичних коефіцієнтів.

Ціль роботи. Проблеми визначення сутності ділової активності розглянуті в працях зарубіжних вчених-економістів, зокрема таких як Д.А.Дакер, Е.Дж. Долан, К.Д.Кемпбел, Р.Дж.Кемпбел, Л.А.Беренстайн, А.Д.Шеремет, В.В.Ковальов, Г.В.Савицька, Р.С.Сайфулін, Н.М.Деєва, О.І.Дедіков, К.В.Ізмайлова та ін. Розробці окремих аспектів даної проблеми присвячені наукові праці і вітчизняних економістів: Т.А.Лахтіонової, Р.О.Костирко, М.Д.Білик, О.В.Павловської, Н.Ю. Невмержицької, Є.В.Мниха, Н.М.Притуляк, В.О.Подольської, О.В.Яріш, А.М. Поддєрьогіна та ін. [1, с.566].

У той же час оцінювання ділової активності залишається слабо розробленим, оскільки кожен з авторів пропонує різні методики розрахунку її показників, які в основному характеризують тільки окремі аспекти ефективності окремого суб'єкта господарювання. Внаслідок економічної нестабільності в країні практично відсутнє довгострокове прогнозування показників, які характеризують економічну ефективність підприємств [2, с.488].

Дослідження. Ділова активність відображає рівень ефективності використання матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів і в той же

час характеризує якість управління, а також можливості потенційного розвитку підприємства.

Оцінка ділової активності передбачає визначення результативності діяльності суб'єкта господарювання шляхом застосування комплексної оцінки ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів, що формують оптимальне співвідношення темпів зростання основних показників, а також зумовлюють проміжні та кінцеві результати діяльності.

Аналіз ділової активності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких основних показників (коефіцієнтів):

- коефіцієнт оборотності активів (обчислюється як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньої величини підсумку балансу підприємства і характеризує ефективність використання підприємством усіх наявних ресурсів, незалежно від джерел їхнього залучення);

- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини дебіторської заборгованості і показує швидкість обертання дебіторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємством);

- коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини кредиторської заборгованості і показує швидкість обертання кредиторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємству);

- строк погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей (розраховується як відношення тривалості звітної періоду до коефіцієнта оборотності дебіторської або кредиторської заборгованості і показує середній період погашення дебіторської або кредиторської заборгованостей підприємства);

- коефіцієнт оборотності матеріальних запасів (розраховується як відношення собівартості реалізованої продукції до середньорічної вартості матеріальних запасів і характеризує швидкість реалізації товарно-матеріальних запасів підприємства);
- тривалість операційного циклу (визначається як сума періоду обороту дебіторської заборгованості (в днях) і періоду обороту виробничих запасів (в днях));
- тривалість фінансового циклу (визначається як тривалість операційного циклу мінус період обороту кредиторської заборгованості);
- коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача) (розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної вартості основних засобів і відображає ефективність використання основних засобів підприємства);
- період обороту чистого робочого капіталу (розраховується як відношення кількості днів у році до коефіцієнту оборотності чистого робочого капіталу);
- коефіцієнт оборотності чистого робочого капіталу (визначається як відношенню чистого доходу від реалізації до розміру чистого робочого капіталу, середнього за період);
- коефіцієнт оборотності власного капіталу (розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини власного капіталу підприємства і показує ефективність використання власного капіталу підприємства) [3, с.483].

Аналіз ділової активності важливий з трьох причин: по-перше, від швидкості обороту коштів залежить розмір річного обороту; по-друге, з розмірами обороту, а, отже, й з оборотністю пов'язана відносна величина умовно-постійних витрат: чим швидшим є оборот, тим менше на кожний оборот припадає цих витрат. По-третє, прискорення обороту на тій чи іншій стадії кругообігу коштів спричиняє прискорення обороту й на інших стадіях, а

також призводить до вивільнення коштів, які можуть бути використані на інших ділянках роботи підприємства

На основі представлених методичних засад проведемо оцінку стану ділової активності одного із сільськогосподарських підприємств в Подільському районі, Одеської області – СТОВ «Старокульнянське».

Таблиця 1

Показники ділової активності СТОВ «Старокульнянське»

Показники	2019 р.		2021 р.		Норматив
	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	
Коефіцієнт ресурсовіддачі (оборотності активів) *	3,84	0,1	5,5	25	зростання
Коефіцієнт оборотності оборотних активів*	4	10	4,3	2	>1,0 зростання
Тривалість обороту оборотних активів*	90	36	84	180	>1,0
Коефіцієнт оборотності власного капіталу*	0,9	1,5	3	3,5	Зростання
Коефіцієнт поточної заборгованості	0,1	0,1	0,2	0,3	-
Коефіцієнт довгострокового залучення капіталу	-	-	-	-	-
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,4	0,5	0,3	0,5	>0,5

Показники ділової активності підприємства віддзеркалюють ефективність використання ресурсів та ведення господарської діяльності в цілому. На прикладі підприємства спостерігаємо зростання ресурсовіддачі та оборотності оборотних активів.

Аналізуючи ділову активність з точки зору фінансової стійкості, підкреслимо позитивну тенденцію до зростання коефіцієнта оборотності власного оборотного капіталу з 0,9 до 3,5. У 2021 р. була збільшена величина

коефіцієнта закріплення оборотних засобів, однак, на незначну величину. Це вказує на незначне збільшення інтенсивності використання оборотних активів.

Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів має низький рівень, це вказує на невелику свободу фінансового маневру і невисоку питому вагу абсолютно ліквідних активів у власних оборотних коштах. Збільшення коефіцієнта забезпеченості запасів власними обіговими коштами вказує на підвищення власних джерел, що використовуються для формування запасів.

Висновки. Таким чином, на основі проведеного аналізу можна відзначити позитивні тенденції в сфері управління запасами. Однак підприємству необхідно удосконалити процес управління дебіторською заборгованістю та поліпшити ефективність використання оборотних активів.

Таким чином, проведений аналіз свідчить про необхідність удосконалення управління діловою активністю господарства. З метою підвищення ділової активності на підприємстві доцільно поліпшити управління оборотними активами, прискорити їх обертання, управління запасами та дебіторською заборгованістю, впроваджувати фінансовий контролінг. Для поліпшення ділової активності в господарстві потрібно удосконалювати процеси управління фінансовою діяльністю підприємства, що сприятиме підвищенню рейтингових позицій на всіх видах ринків та поліпшенню використання всіх видів ресурсів.

Література

- 1.Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.
2. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 488с.
3. Коваленко Л.О., Ремньов І.М. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2008. 483 с.